

ГОЛОВНЕ

ХРОНІКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

№103, 18–25 липня 2022

ПРОСУВАННЯ ВСУ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

18 липня головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний повідомив, що Україна стабілізувала ситуацію на фронті, значною мірою завдяки наданим США ракетним системам HIMARS.

На думку експертів Інституту вивчення війни (ISW), ЗСУ готуються до контрнаступу або вже розпочали його в Херсонській області, значна частина якої досі окупована. Президент Володимир Зеленський також [заявив](#) про просування Збройних сил України до Херсонської області, та значне [скорочення](#) їхніх щоденні втрат. За тиждень удари ЗСУ пошкодили [всі](#) три контрольовані Росією мости в напрямку Херсона. За інформацією представників української [розвідки](#), на цьому напрямі збройні сили Росії не мають резервів для кардинальної зміни ситуації, проте поширюють повідомлення про підготовку до наступу, щоби посіяти паніку.

За інформацією міністра оборони України Олексія Резнікова, Збройні сили України за допомогою реактивних систем залпового вогню HIMARS вже [знищили](#) 50 складів боєприпасів окупантів, що суттєво знижує їхню спроможність вести активні бойові дії.

Аналітики [прогнозують](#) припинення російського наступу на Донеччині.

Зведення Генштабу ЗСУ щодо ситуації на фронті станом на ранок 26 липня — [тут](#), про ситуацію в регіонах — [тут](#).

РОСІЯ ГОТУЄТЬСЯ ДО «РЕФЕРЕНДУМУ» НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

На тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей заблокували доступ до пошукової системи Google — нібито через фейки та

екстремістські матеріали, а фактично заради посилення інформаційної блокади. Пізніше це сталося й на тимчасово окупованій території [Херсонської](#) області, також подібні плани існують і на тимчасово окупованій частині [Запорізької](#) області.

У Луганській області окупаційна влада [«мобілізувала»](#) чоловіків із нещодавно захоплених населених пунктів.

20 липня міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров [заявив](#), що «географічні завдання російської спецоперації» змінилися і вже не обмежуються так званими «Л/ДНР». Однак у звіті британської розвідки, який опублікувало Міноборони Великобританії, [зазначено](#), що встановлення контролю над захопленими частинами Запорізької та Херсонської областей, вірогідно, було в планах Росії з початку. Метою цих коментарів є легітимація проведення псевдореферендумів на окупованих територіях за межами Луганська та Донецька.

У тимчасово окупованому Мелітополі Запорізької області росіяни розпочали підготовку до «референдуму». Вони планують провести його на початку вересня, а проукраїнських мешканців депортувати, про це [розповів](#) городський голова Мелітополя Іван Федоров. Початок активної фази підготовки псевдореферендуму для незаконного приєднання тимчасово окупованих територій сходу України [задокументувала](#) і СБУ.

19 липня Ірина Верещук, міністр із питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, [заявила](#), що добровільне отримання паспорта країни-агресора необхідно розцінювати як злочин. Винятком можуть бути лише ситуації, коли цей документ було видано примусово. У спільній заяві українські правозахисні організації [зазначають](#), що встановлення такої відповідальності суперечить політиці України в цій сфері, а факт добровільності отримання російських документів на тимчасово окупованих територіях є сумнівним. Водночас цю практику може використовувати російська пропаганда для додаткового залякування мешканців цих територій та перешкоджання їхньому виїзду. Можливість виїхати й зараз є вкрай обмеженою: так, на блокпості на Запоріжжі російські окупаційні сили [утримують](#) близько п'яти тисяч людей, які хочуть виїхати з окупації до Запоріжжя.

Про ситуацію з медициною на тимчасово окупованих територіях, яка наближається до гуманітарної катастрофи, [розповідає](#) «Громадське».

УГОРЩИНА НЕ ЗАПЕРЕЧУЄ ПРОТИ ТРАНЗИТУ ЗБРОЇ ДО УКРАЇНИ

20 липня відбулося четверте [засідання](#) міжнародної Контактної групи з оборони України «Рамштайн», за підсумками якого партнери [погодилися](#) надати Україні понад 20 ракетних систем HIMARS, а також узяли на себе низку нових зобов'язань щодо допомоги. Напередодні міністр оборони України Олексій Різніков [зазначив](#), що для ефективного стримування російських військ необхідні щонайменше 50 артилерійських систем HIMARS та M270, а для ефективного контрнаступу — удвічі більше.

Сполучені Штати [оголосили](#) про новий пакет військової допомоги Україні на суму 270 мільйонів доларів, який включатиме зокрема 4 [додаткові](#) системи HIMARS. Міноборони США також попередньо [вивчає](#) можливість надання Україні американських винищувачів. Глава комітету збройних сил США [заявив](#) про плани передати Україні щонайменше 25–30 установок залпового вогню HIMARS та MLRS.

Рада Євросоюзу [погодила](#) п'ятий транш військової допомоги для України на 500 мільйонів євро.

[Польща](#) передала Україні танки, а її громадянське суспільство [зібрало](#) гроші на безпілотник «Байрактар» для України. [Литва](#) планує передати Україні додаткові бронетранспортери та боєприпаси, а [Великобританія](#) — артилерію, безпілотники та протитанкові системи. Крім того, в Україну з [Німеччини](#) прибули перші три зенітні артилерійські самохідні установки Gerard.

Рада директорів Європейського інвестиційного банку ЄС 25 липня схвалила надання Україні 1,59 мільярда євро на ремонт найнеобхіднішої інфраструктури та відновлення критично важливих проєктів.

Заступник міністра зовнішньої економіки та закордонних справ Угорщини Левенте Мадяр [заявив](#), що країна не заперечує проти транзиту зброї в Україну через свою територію, хоча раніше не погоджувалася на це. Водночас, прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан [закликав](#) Європейський Союз припинити надання Україні озброєння й заявив про необхідність розробки нової стратегії щодо війни. МЗС України [наголосило](#), що введені ЄС санкції вже суттєво знизили здатність Росії вести війну, а надання Україні зброї рятує життя її мешканців. Причиною кризи Європи є не санкції, а гібридна війна, що ведеться Росією, і без миру і стабільності в Україні неможливі мир і стабільність у Європі.

ЄС ЗАТВЕРДИВ НОВИЙ ПАКЕТ САНКЦІЙ, ОБГОВОРЮЄ ЗМЕНШЕННЯ ПОПИТУ НА ГАЗ

Рада ЄС [затвердила](#) пропозицію Єврокомісії щодо нового пакету санкцій проти Росії, який містить [заборону](#) на імпорт золота, новий експортний контроль, заморожування активів «Ощадбанку» та розширення списку санкцій на понад 50 нових фізичних та юридичних осіб. Водночас ЄС вирішив запровадити санкційні [послаблення](#) для сфер торгівлі сільськогосподарською продукцією та транспортування нафти до третіх країн, «щоб уникнути потенційних негативних наслідків для продовольчої та енергетичної безпеки у світі». Вслід за ЄС, [Великобританія](#) також запровадила заборону на імпорт золота, із серпня — вугілля, а з грудня — нафти.

Крім того, Європейська комісія [пропонує](#) запровадити план скорочення попиту на газ, щоби наступної весни зменшити використання газу в Європі на 15 %.

РОСІЯ ОБСТРІЛЯЛА ПОРТ В ОДЕСІ ЗА ДОБУ ПІСЛЯ УГОДИ ПРО БЕЗПЕЧНЕ ВИВЕЗЕННЯ ЗБІЖЖА

22 липня Україна [підписала](#) з Туреччиною та ООН угоду про безпечне вивезення збіжжя Чорним морем. Домовленості [передбачають](#) розблокування трьох українських портів, «Одеса», «Чорноморськ» та «Південний», для вивезення зерна та продовольства, контроль над ними залишатиметься за українською стороною. Під егідою ООН буде створено Спільний координаційний центр, до складу якого мають увійти представники Туреччини, України, ООН та Росії. У Туреччині створять інспекційні групи з представників усіх сторін, які перевірятимуть вантажі та персонал, що направляються в українські порти або виходять із них. Документ не передбачає послаблення санкцій щодо РФ та не впливатиме на дії ЗСУ на фронті.

Радник керівника Офісу президента України Михайло Подоляк [зазначив](#), що з Росією Україна не підписує жодних документів і угода не передбачає супровід транспорту російськими кораблями або присутність російських представників в українських портах.

Заступник міністра інфраструктури України Мустафа Найєм [додав](#), що вивезення зерна на експорт забезпечить надходження розміром близько мільярда доларів щомісяця, які підуть на підтримку економіки та Збройних сил України.

Вдень 23 липня російські збройні сили завдали ракетного [удару](#) по Одеському морському торговельному порту, дві ракети потрапили в об'єкт його [інфраструктури](#). Це сталося наступного дня після домовленості про відновлення експорту зерна морем з України. Як [повідомив](#) міністр оборони Туреччини Хулусі Акар, Росія наголошувала, що не має жодного стосунку до атаки. Лише за добу Міністерство оборони Росії [підтвердило](#), що нібито знищило український військовий корабель і протикорабельні ракети.

МЗС України [підкреслило](#), що атака на порт ставить під сумнів домовленості щодо експорту зерна, досягнуті в Стамбулі, і закликала ООН і Туреччину забезпечити виконання Росією зобов'язань. Ракетний удар по порту Одеси засудили генеральний секретар ООН Антоніу [Гуттереш](#) та [США](#). Сполучені Штати також [заявили](#), що разом із партнерами добиватимуться від Росії виконання угоди про розблокування українських портів.

Хоча низка ЗМІ, посилаючись на [The New York Times](#), писала про заяву джерела в ООН, що ракетний удар по порту Одеси нібито технічно не порушує підписаної «зернової угоди», МЗС України отримало від ООН [спростування](#), що цей коментар був неофіційним, а не позицією ООН.

Міністр інфраструктури України Олександр Кубраков [підтвердив](#), що Україна вестиме технічну підготовку до запуску експорту аграрної продукції морем, незважаючи на ракетний удар окупантів по Одеському порту, до відновлення роботи [готують](#) порти «Одеса», «Чорноморськ» та «Південний» в Одеській області.

МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД І ІНШІ ШЛЯХИ ПРИТЯГУВАННЯ РОСІЇ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Міжнародний кримінальний суд у Гаазі планує висунути Росії перші звинувачення у воєнних злочинах в Україні наприкінці 2022 або на початку 2023-го рр., як повідомляють джерела [Bloomberg](#). Українська Гельсінська спілка з прав людини [азначає](#), що ця справа є безпрецедентною, у результаті її розгляду Росія може понести відповідальність за порушення Конвенції щодо попередження геноциду та матиме зобов'язання виплатити Україні репарації за злочини.

Українські та міжнародні експерти [розповідають](#), як працює ця система, коли може розпочатись реальний суд і над ким.

Водночас триває робота правозахисних організацій, які фіксують злочини Росії. Так, Human Rights Watch опублікувала [доповідь](#) про воєнні злочини на окупованому півдні України, у тому числі викрадення та тортури мирних жителів і військовослужбовців. Зазначається, що метою викрадення є залякування людей, щоби вони змирилися з окупацією.

Про можливість створення Спеціального міжнародного трибуналу з агресії проти України та притягнення до відповідальності вищого військового та політичного керівництва Російської Федерації [розповідає](#) Центр прав людини «ZMINA».

СПРОСТУВАННЯ ФЕЙКІВ

ЄВРОПОЛ НЕ ПОВІДОМЛЯВ ПРО ФАКТИ КОНТРАБАНДИ ЗБРОЇ З УКРАЇНИ

21 липня в міжнародних ЗМІ поширилася заява спікера Європола Яна Оп Ген Орта про нібито «ознаки контрабанди зброї з України». У [повідомленні](#) агентства друку Німеччини (DPA), на яке посилалися численні публікації ЗМІ, зокрема, [Spiegel](#), йшлося, що офіційний представник Європола Ян Оп Ген Орт знає про ці факти. У коментарі DPA він нібито вказав на «виявлені випадки торгівлі вогнепальною зброєю та військовими товарами на чорному ринку». Ці заяви підхопили російські пропагандистські медіа [Лента.ру](#), [«Коммерсант»](#), [ТАСС](#) та інші. Проте твердження, що Ян Оп Ген Орт підтвердив наявність ознак контрабанди зброї з України, є фейком. Його слова були невірно трактовані DPA та іншими ЗМІ. З'ясувалося, що випадків контрабанди зброї, яку Україні постачають союзники для відбиття повномасштабної агресії Росії, виявлено не було. У [пресрелізі](#), який був оприлюднен незабаром, уточнюється, що йшлося не про існуючу, а лише про потенційну загрозу можливого збільшення незаконного обігу вогнепальної зброї в ЄС через війну в Україні. Європол зазначив, що повністю довіряє та тісно співпрацює з українськими офіційними особами для зменшення ризику торгівлі зброєю. Про наявність встановлених фактів чи ознак контрабанди зброї з України служба не повідомляла.

Заходи для моніторингу та відстеження зброї, у тому числі на [національному](#) рівні, необхідні через потенційну загрозу витоку зброї в умовах війни. У зв'язку з цим Верховна Рада України [створила](#) тимчасову спеціальну комісію (ТСК) для моніторингу надходження та використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час воєнного стану.

Секретар РНБО України Олексій Данилов [зазначив](#), що планує обговорити ці заяви із представниками Європолу. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба [наголосив](#), що наративи про можливу контрабанду зброї є частиною російської інформаційної війни.

Український військовий експерт Олег Жданов [назвав](#) роздмухування таких фейкових тверджень у ЗМІ частиною інформаційно-лобістської російської кампанії з гальмування постачання зброї Україні. Звинувачення в тому, що Україна «потенційно» та «гіпотетично» може бути залучена до схем нелегального збуту західної зброї, почали активно з'являтися в західній пресі з кінця червня. У липні в ЄС [заявили](#), що новини про «контрабанду зброї» з України є масованою пропагандою Росії.

Проект StopFake [спростовував](#) твердження про нібито продаж Україною західної зброї.